

Rububiyet şirki reddeder!

İKİNCİ HAKİKAT

Rububiyet-i mutlakadır.

Evet, bütün kâinatta, hususan zîhayatlarda ve bilhassa terbiye ve iaşelerinde, her tarafta aynı tarzda ve umulmadık bir surette, beraber ve birbiri içinde, hakîmâne, rahîmâne, bir dest-i gaybî tarafından olan bir tasarruf-u âmm, elbette bir rububiyet-i mutlakanın tereşşuhudur ve ziyasıdır. Ve tahakkukuna bir burhan-ı kat'îdir.

Madem bir rubûbiyet-i mutlaka vardır; elbette şirk ve iştirakı kabul etmez. Çünkü, o rububiyetin, kendi cemâlini izhar ve kemâlâtını ilân ve kıymetli san'atlarını teşhir ve gizli hünerlerini göstermek gibi en mühim maksat ve gayeleri, cüz'iyatta ve zîhayatta temerküz ve içtimâ ettiğinden, en cüz'î birşeye ve en küçük bir zîhayata kendi başıyla müdahale eden bir şirk, o gayeleri bozar ve o maksatları harap eder. Ve zîşuurun yüzlerini o gayelerden ve o gayeleri irade edenden çevirip esbaba saldığundan ve bu vaziyet rububiyetin mahiyetine bütün bütün muhalif ve adavet olduğundan, elbette böyle bir rubûbiyet-i mutlaka, hiçbir cihetle şirke müsaade etmez. Kur'ân'ın kesretli takdisatı ve tesbihatı ve âyâtı ve kelimatı, belki hurufatı ve hey'âtıyla mütemâdiyen tevhide irşadatı bu büyük sırdan ileri gelmiştir.